

Varoņa tēla izpēte

1. uzdevums. Antīko literatūru mēdz dēvēt par varoņu laikmetu.

Atšifrē šo vārdu savienojumu, uzraksti patstāvīgu skaidrojumu vienā teikumā par vārdu savienojumu – varoņu laikmets!

Kas tas ir?

Kad tas bija?

Kad tas būs?

Kas to raksturo?

2. uzdevums. Sagatavojies, izmantojot tabulu, piedalīties ātrajā un lakoniskajā (līdz 3 min) viedokļu apmaiņā!

Izvēlies (vai izlozē) tematu, izmanto norādes viedokļa veidošanā! Viedokļa argumentācijā izmanto savu pieredzi!

Būt varonim – iespēja vai izaicinājums?	Ikdienas varonis – īstais varonis?	Literārais varonis – ikdienas paraugs?	Komiskais varonis – <i>nevaronis</i> ?	Varonis vai varone: kurš uzvarēs?
Pasaku brīnumlīdzekļu mūsdienu paraugi.	Vārda <i>varonis</i> neviennozīmība.	Varoņa spēks – īstais un šķietamais.	Varonības pārbaudes mūsdienās.	Varonis – vara vai atbildība?

2 fakti viedokļa veidošanai un pamatošanai	
Abu fakti izvēles avoti	
2 jautājumi (par ko jāpadomā pēc kolēģu viedokļa uzklauššanas)	

3. uzdevums. Novērtē apgalvojumus un atzīmē tos, kuri, tavuprāt, ir mūsdienās aktuālākie!

BŪT VARONIM	NETĒLOT VARONI	TURĒT DOTO VĀRDU
BŪT PAŠAM	PĀRSPĒT PAŠAM SEVI	IEGŪT VĀRDU

4. uzdevums. Pirms iepazīsi spilgtu komisko varoni laikmetīgajā latviešu literatūrā – Gūtenmorgenu –, izmēģini trīs domas veidošanas ceļus!

I. PROGNOZĒ, kurš no tevis atzīmētajiem apgalvojumiem varētu būt aktuāls stāstā “Gūtenmorgens un Gūtenmorgens”!	II. BALSTOTIES PIEREDZĒ, nosauc trīs komiskā varoņa priekšrocības, salīdzinot ar <i>nopietno</i> varoni!	III. APTAUJĀ kolēģus, kuras īpašības sabiedrībā derētu attēlot literārā darbā, lai tās radoši izspēlētu!
---	--	--

5. uzdevums. Lasi Māra Bērziņa (1962) stāstu un līdžās tekstam atzīmē pierādījumus atbilstoši **prognozēm**, **pieredzei** vai **aptaujas** rezultātiem!

Gūtenmorgens un Gūtenmorgens

Vienreiz agrā sestdienas rītā, tā ap sešiem, pie Gūtenmorgena durvīm kāds klauvēja. Lāgā nepamodies, Gūtenmorgens šūķāja tās atvērt.

Kas tur ir? – pajautāja Gūtenmorgens.

– Es, Gūtenmorgens, – atbildēja balss.

– Nu jau gan, – neticīgi noteica Gūtenmorgens un tajā pašā mirklī atcerējās Gogoli, kurš mēdza pārgērbties par Puškinu, pārsteidzot gan pašu Puškinu, gan pats sevi. “Ā, tad jau tas būs Gogolis,” nodomāja Gūtenmorgens un ielaida nācēju.

Kaut stipri samiegojies, viņš uzreiz pazina sevi. “Cepuri nost, es kas es,” Gūtenmorgens novērtēja Gogoļa/Gūtenmorgena izskatu.

Labi izskaties, bet kāpēc tik agri? – caur salīpušiem acu kaktiņiem lūrēdams uz ciemiņu, jautāja nama saimnieks.

Tā sanāca, – tikko atnākušais Gūtenmorgens noplātīja rokas un palieca galvu virtuves virzienā. – Es uz ķēķi, kafiju gribas...

... bet man nāk miegs. Vēl gribu gulēēt... – Gūtenmorgens izteiksmīgi nožāvājās un atgriezās gultā.

Cerībā vēlreiz iemigt Gūtenmorgens pārvilka segu pāri galvai. Pa to laiku ciemiņš rosījās pa virtuvi, bet Gūtenmorgenam miegs pārskrēja, jo viņu tomēr sāka satraukt vēl viena Gūtenmorgena esamība mājā. ‘Bet ja nu tas nav Gogolis? Viena lieta – izlikties par Puškinu, bet par Gūtenmorgenu – tur vajadzīgs pavisam cits piegājiens. Un runāja bez akcenta, manā balsī. Nē, tas nemaz nevar būt Gogolis, viņš taču ir Krievijā. Bet kurš tad? Kalniņš par garu, Bērziņš par īsu, Krūmiņš par resnu, bet Liepiņš par tievu. Bet izskatījās pēc īsta Gūtenmorgena! Ā, ja nu tas tiešām esmu es, ko tad? Vēl viens Gūtenmorgens? Vai nav par traku?! Un tagad viņš tur dzer manu pēdējo kafiju. Bundžā paliekas vien bija atlikušas,’ grozoties gultā, prātoja Gūtenmorgens. “Nav labi, nav labi...”

Pēc brīža viņš sadzirdēja guļamistabai tuvojamies soļus. Durvis pavērās, un atskanēja no virtuves atnākušā Gūtenmorgena balss:

– Starp citu, ledusskapis ir tukšs. Nav ko uzēst! Un vispār, man radās jautājums – kas tu tāds esi un kāpēc guli manā gultā?

Gūtenmorgens jau nojauta, ka no nelūgtā viesā var sagaidīt kādu bezkau-
nību, tāpēc jautājums viņu īpaši nepārsteidza, tikai samaitāja omu. “Nu tu man
dabūsi!” – viņš nodomāja un teica:

– Nē, labāk tu man pasaki, kāpēc tu izdzer visu manu kafiju no paša agra rīta.
Ko lai es tagad dzeru?

– Kā tu zini? Es visu neizdzēru, vēl palika.

– Es zinu, cik tur bija! Tur gandrīz nekā nebija, pat pus tējkarote nesanāca.
Pēdējais dzēri, tāpat tev jāiet pakal.

– Es nekur neiešu, man nevajag...

– Ja tu būtu godīgs cilvēks, īsts Gūtenmorgens, tad ...

– Nu jau, nu jau sāksies! Tikai nevajag, ja!... Labi, labi, aiziešu. Es jau neesmu
tāds kā dažs cits... Labāk neizteikšos, kas... – viņš sabozās, izvilka no gulošā
Gūtenmorgena maciņa latu un aizgāja.

Izdzirdot aizveramies durvis, Gūtenmorgens atviegloti nopūtās: “Fūūū, aiz-
vācās. Nu nē, divi Gūtenmorgeni vienā mājā – tas būtu par traku. Reizēm sevis
viena paša jau ir par daudz...”

Nolēmis citus Gūtenmorgenus vairs iekšā nelaist, Gūtenmorgens kārtīgi aiz-
bultēja durvis, drošības pēc vēl aizstūma priekšā kumodi un gāja atpakaļ uz
gultu.

(Bērziņš, M. *Gūtenmorgens*. Rīga : Mansards, 2009)

6. uzdevums. Uzraksti secinājumu, cik katrs no trim sākotnējiem domas organizēšanas
ceļiem tev ļāva sagatavoties Māra Bērziņa stāsta uztverei!

7. uzdevums. Izvēlies vienu no jautājumiem un uzraksti īsu komentāru (īszīņu)!)

Vai ir interesanti satikt pašam sevi?	Vai ir kaitinoši satikt pašam sevi?
Vai ir asprātīgi satikt pašam sevi?	Vai ir noderīgi satikt pašam sevi?